

DRUŠTVO MASLINARA BAR

ŠKOLA MASLINARSTVA

Tema broj 1: Zašto masline brati sa stabla a ne sakupljati ih sa zemlje

Kao i u ostalim zemljama gdje se maslina gaji i uživa u njenoj ljepoti i plodovima koje daje i u Crnoj Gori je aktuelna berba maslina. Više od dva milenijuma bavljenja maslinarstvom na ovom području podrazumjeva da su se načini uzgoja, berbe, prerade, čuvanja i konzumacije maslinovog ulja mijenjali kroz vrijeme.

Poznato je da su se masline u Baru a i okruženju proteklih stotinu godina sakupljale sa zemlje i tako nosile na preradu u tradicionalne uljare ili su pak “prerađivane” u domaćoj radinosti kod kuće. Dobijalo se ulje koje je za to vrijeme bilo vrhunskog kvaliteta iako je imalo visok udio slobodnih masnih kisjelina a često i neprijatan miris i ukus. Govorilo se da je bolje ako peče jer će se manje koristiti, manje trošiti. Bilo je siromaštvo pa ga trebalo štedjeti. Kako se vrijeme mijenjalo, nauka i tehnologija napredovale tako je došlo i do napretka u maslinarstvu. Naučna istraživanja, savremeni tokovi razvoja društva i milenijumsko iskustvo su pokazali i dokazali da plodove maslina treba brati sa stabla i nikako ne čekati da padnu na zemlju.

Maslinari koji se bave tradicionalnim maslinarstvom imaju svoje razloge za sakupljanje plodova sa zemlje dok maslinari koji se bave savremenim maslinarstvom imaju svoje razloge za berbu plodova sa stabla.

Kako bi se maslinari koji plodove sakupljaju sa zemlje ohrabрили i podstakli da od takve prakse odustanu i da se okrenu savremenom maslinarstvu, odnosno berbi plodova sa stabla u nastavku će biti predstavljeni razlozi za i protiv berbe plodova sa stabla.

Prednosti berbe plodova sa stabla masline:

- Bere se zdrav neoštećen plod masline koji je preduslov za vrhunsko maslinovo ulje (ako je maslina predhodno zaštićena). Ulje dobijeno od zdravih svježih plodova je vrhunskog kvaliteta i ima ljekovita svojstva.
- Barba plodova sa stabla se sprovodi u oktobru i novembru kada su dani još uvijek topli i relativno dugi. Berba je ugodnija (često se berba sprovodi u kratkim rukavima) a zbog dužine dana učinak je mnogo veći.
- Ranom berbom tokom oktobra i novembra se stablo masline potpuno rastereti, nema nepotrebnog trošenja hranljivih sastojaka, takvo stablo je spremno da naredne godine da puni rod.
- Vjeruje se da tokom oktobra i novembra u plodovima ima značajno manja količina ulja te da je u januaru i februaru mnogo više ulja u plodu. Ko želi vrhunski kvalitet, masline će ubrati u oktobru i novembra dok su plodovi bogati polifenočima i drugim hranljivim i ljekovitim svojstvima.
- Stepem iskorištenja – ubranih plodova je skoro sto posto. Po lijepom sunčanom vremenu oktobra pa i novembra ubere se skoro svi plodovi i nema gubitaka.

Nedostaci sakupljanja plodova masline sa zemlje:

- Sa zemlje se u najboljem slučaju sakuplja prezreo plod ili oštećen koji u kontaktu sa zemljom postaje plijesnjev a u njemu kreće fermentacija i drugi procesi . Od takvih plodova se ne može dobiti ekstra djevičansko maslinovo ulje koje ima ljekovita svojstva.
- Sakupljanje plodova sa zemlje traje od oktobra pa sve do januara, čak februara i marta. Plodovi se sakupljaju po kiši i ledu što podrazumjeva loš kvalitet ulja. Dani su najkraći u godini pa je učinak berbe mali. Ovakvi plodovi su mnogo osjetljiviji na transport.
- Plodovi koji na stablu ostanu sve do januara februara opterećuju maslinu, nepotrebno troše hranljive materije i stablo čine slabije rodnim za narednu godinu.
- Činjenica je da je u oktobru malo manje ulja i da se ulje nakuplja tokom oktobra i novembra a da je to nakupljanje u decembru i dalje zanemarivo. Kasnije plodovi dehidriraju (isparava voda iz njih) što podrazumjeva povećanje udjela ulja u plodu ali ne i količene jer je voda isparila. Kako vrijeme odmiče tako i pada kvalitet a nakupljena količina ulja je zanemariva.
- Maslinari koji čekaju da plodovi sami padnu na zemlju imaju velike gubitke. Gubici se ogledaju u tome da dio plodova pojedu ptice, dio završi u okolnom žbunju i međama a dio odnesu bujice nakon jačih kiša.

Bez dileme, **BERBA PLODOVA SA STABLA NEMA ALTERNATIVU**, od tradicije sakupljanja plodova sa zemlje se mora odustati i okrenuti modernom maslinarstvu i proizvodnji vrhunskog ekstra djevičanskog maslinovog ulja.

Sakupljanje plodova sa zemlje je tradicija koja opstaje jedino u Crnoj Gori i možda nekim zaostalim djelovima Albanije. Crnogorsko društvo se priključuje savremenim tokovima razvoja štobi trebao da prati i razvoj maslinarstva. Ukoliko se želi proizvoditi ekstra djevičansko maslinovo ulje vrhunskog kvaliteta koje ispunjava standard kvaliteta i zahtjeve pravne regulative mora se odustati od sakupljanja plodova sa zemlje i plodove brati isključivo sa stable masline.

Pripremio:

Ćazim Alković

Predsjednik Društva maslinara Bar

Slika 1. Zdravi plodovi za berbu

Slika 2. Ručna berba

Slika 3. Ručna berba

Slika 4. Berba sa zemlje

Slika 5. Berba

Slika 6. Berba